

Tillstånd

Svenska kraftnät
registrator@svk.se

2025-10-24

2024-102814-0058

Nätkoncession för linje

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) beslutar följande.

- 1 Svenska kraftnät (202100-4284) meddelas nätkoncession för linje för en 420 kV (konstruktionsspänning) luftledning från station Betåsen till Hjalta i Sollefteå kommun, Västernorrlands län, i den sträckning som framgår av bifogad karta, bilaga 1. Nätkoncessionen gäller tills vidare.
- 2 Svenska kraftnät AB ska anmäla till Ei när ledningen under beslutspunkten 1 har tagits i drift.
- 3 Miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller de krav som framgår av 6 kap. miljöbalken.

Nätkoncessionen förenas med följande villkor.

- 1 Verksamheten ska utöver vad som anges i detta beslut bedrivas i huvudsak i enlighet med vad Svenska kraftnät AB har angett i ansökan med bilagor och i övrigt åtagit sig i ärendet.
- 2 Sökanden är oförhindrad att i framtiden använda andra metoder vid reparation och underhåll än vad som följer av villkorspunkten 1 ovan, så länge metoderna inte medför större negativ påverkan på människors hälsa eller miljön.

1 Ansökan

Svenska kraftnät har ansökt om nätkoncession för linje för en 420 kV luftledning mellan transmissionsnätsstationerna Beståsen och Hjalta i Sollefteå kommun, Västernorrlands län. Svenska kraftnät har begärt att nätkoncessionen ska gälla tills vidare.

Av ansökan framgår att ledningen är en del av det så kallade Sollefteåpaketet som ingår i Svenska kraftnäts investeringsprojekt NordSyd. Syftet med projektet NordSyd är att ge en förstärkning av överföringskapaciteten för el mellan norra och södra Sverige. Detta görs genom en förnyelse och kapacitetshöjning av transmissionsnätet samt stationer vilket ger ett mer robust och flexibelt nät. Den i ärendet aktuella ledning är därför en viktig del i energiomställningen och en förutsättning för ökad överföringskapacitet i Sverige.

Ledningen, som planeras bli cirka 47 km lång, ska konstrueras för 420 kV med en nominell spänning om 400 kV. Genom landskapet sträcker sig idag befintliga transmissionsnätledningar som kommer att flyttas parallellt med den nya ledningen eftersom det inte finns utrymme mellan den befintliga ledningsgatan och bebyggelse vid Häxmo/Hägel/Forsås och Tängstamon, samt vid biotopskyddsområde i höjd med Torråsen. I den södra delen av sträckningen avviker den nya ledningens sträckning från parallellgång från strax norr om Västerflo till söder om Faxälven. Avvikelsen från parallellgång är nödvändig eftersom det inte finns utrymme mellan befintlig ledningssträckning och bebyggelsen vid Västerflo, Nässe och Nässeforsen.

Svenska kraftnät har till sin ansökan bifogat bland annat miljökonsekvensbeskrivning, samrådsredogörelse, naturvärdesinventering och artskyddsutredning. Svenska kraftnät har bedömt att projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Av ansökan framgår att Svenska kraftnät har genomfört en myndighetsdialog och fortsatte med avgränsningssamråd april till juni 2022. Även kompletterande avgränsningssamråd har hållits mars 2023.

2 Bestämmelser som ligger till grund för Ei:s beslut

De bestämmelser som ligger till grund för det här beslutet redovisas i bilaga 2.

2025-10-24

2024-102814-0058

3 Ei:s motivering till beslutet

Ei bedömer att Svenska kraftnäts ansökan om nätkoncession för linje för en 420 kV ledning mellan station Betåsen och station Hjäla i Sollefteå kommun, Västernorrlands län är förenlig med relevanta bestämmelser i ellagen och miljöbalken. Ansökan ska därför godkännas.

Sökanden har även begärt att nätkoncessionen ska gälla tills vidare. Det har inte framkommit några skäl att tidsbegränsa nätkoncessionen. Sökandens begäran om koncessionstid har därför beviljats.

En ansökan om nätkoncession ska prövas enligt miljöbalkens bestämmelser om miljöhänsyn och hushållning med mark och vattenområden samt om miljökvalitetsnormer. Ansökan ska också tas fram på korrekt sätt och verksamheten ska beskrivas i en godkänd miljökonsekvensbeskrivning. Det är sökanden som ska visa att kraven på verksamheten är uppfyllda och att ansökan tagits fram på rätt sätt. Bestämmelserna finns i miljöbalken och finns bifogade i bilagan till detta beslut.

Svenska kraftnät har i sin ansökan uppgett att ledningen är förenlig med detaljplaner och områdesbestämmelser. Sollefteå kommun har inte gjort några invändningar under samrådet eller i samband med Ei:s remissförfarande. Det har inte i övrigt framkommit något i ärendet som tyder på att ledningen strider mot gällande detaljplaner och områdesbestämmelser.

Samråd har skett med den krets som blir berörda av de aktuella ledningarna. Ei bedömer att Svenska kraftnät har påbörjat avgränsningssamrådet i god tid och att det har givits utrymme för ett meningsfullt samråd innan utformningen av miljökonsekvensbeskrivningen och den slutliga tillståndsansökan. Ei anser att miljökonsekvensbeskrivningen innehåller de uppgifter som krävs för att identifiera och beskriva de direkta och indirekta effekter som ledningarna kan antas medföra på människors hälsa och miljön. Ei bedömer därför att samråd har genomförts i tillräcklig omfattning och att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och har legat till grund för Ei:s prövning av ansökan.

3.1 Ledningens påverkan på miljö och omgivning

En ny kraftledning innebär alltid att viss mark tas i anspråk för ledningen. Verksamheten måste därför planeras och genomföras på ett sätt så att miljöpåverkan blir så liten som möjligt. För att påverkan från verksamheten ska

kunna godtas krävs att Svenska kraftnät har skaffat sig tillräcklig kunskap samt vidtar de skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått som krävs. Kravet gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Ei bedömer att dessa krav är uppfyllda.

Nedan följer en sammanfattning av de intresseområden som Ei har bedömt vara relevanta för bedömningen av ansökan.

3.1.1 Ledningens utförande och val av sträckning

Ansökan

Svenska kraftnät har utrett ett antal alternativa sträckningar för aktuell ledning. Aktuell sträckning har valts utifrån att den uppfyller syftet med förbindelsen och kan etableras med luftledning för att säkra kvalitet och leveranssäkerhet. De sträckningsjusteringar som har genomförts medför att bland annat intrånget på jord och skogsmark, utpekade naturvärden och påverkan på landskapsbild kan minimeras. Enligt Svenska kraftnät kan ledningen etableras utan påverkan på försvarsintressen, riksintresse för väg och järnväg samt med begränsad påverkan på berörda intresseområden och naturresurser i jämförelse med andra alternativa val av sträckning. Ledningen följer till stora delar befintlig ledningsgata och E4:an vilket minimerar behovet av nytt markintrång och nya barriäreffekter i opåverkade natur och kulturmiljöer.

Vidare har Svenska kraftnät uppgett att alternativ till ledningens tekniska utformning har utretts och att luftledning är det mest lämpliga alternativet ur ett tekniskt och ekonomiskt perspektiv. Kostnaderna för markkabel är väsentligt högre än kostnaderna för luftledning. Markkabel används av Svenska kraftnät enbart där det är fysiskt eller juridiskt omöjligt att anlägga en luftledning. Detta med anledning av att markkabel ger bland annat sämre stabilitet, flexibilitet och elkvalitet.

Yttranden och bemötande

Flera fastighetsägare har motsatt sig ledningen. Fastighetsägare har haft synpunkter på teknikvalet och föredrar markkabel.

Svenska kraftnät har bemött dessa synpunkter med att markkabel inte har utretts för den aktuella sträckningen. Detta beror enligt Svenska kraftnät på att det finns framkomlighet för luftledning, samt att de miljöeffekter som kan uppstå efter genomförda skyddsåtgärder inte bedöms påverka människors hälsa och miljön i någon betydande omfattning.

Ei:s bedömning

Ei behöver ta ställning till om ledningens lokalisering är lämplig. Miljöbalkens lokaliseringsprincip kräver att verksamheten placeras där den kan bedrivas med minsta möjliga påverkan och olägenhet för miljön och människors hälsa. Även teknisk utformning ska väljas för att minimera sådan påverkan.

Av alternativredovisningen framgår att den valda sträckningen medför minst påverkan på enskilda intressen och miljön. Ei bedömer att de olägenheter som uppstår inte avviker på ett avgörande sätt från vad som normalt förekommer vid byggande av luftledningar för starkström i liknande områden. Ei anser att Svenska kraftnät har vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa en lämplig lokalisering. Därmed bedömer Ei att den föreslagna sträckningen är väl avvägd och lämplig med hänsyn till människors hälsa och miljön.

3.1.2 Landskapsbild

Ansökan

Av ansökan framgår att den planerade cirka 47 km långa ledningen huvudsakligen löper genom kuperad skogsmark, främst parallellt med befintliga ledningar. Skogslandskapet utgörs till stor del av barrskog, men även inslag av äldre skog förekommer. I vissa avsnitt passerar ledningen mer känsliga landskapstyper såsom öppna odlingslandskap samt landskapsbildsskyddade älvdalsmiljöer med höga visuella värden.

Den nya ledningen placeras till stor del i anslutning till befintliga ledningar, vilket innebär samlad påverkan och ett visst visuellt förstärkt intryck. I vissa avsnitt, såsom vid Västerflo, avviker sträckningen från befintlig ledning och tas i ny mark genom odlingslandskap, vilket medför ett nytt visuellt inslag. I älvdalslandskapen och de öppna jordbruksområdena kan ledningen uppfattas som mer dominerande, särskilt där siktlinjerna är långa.

I skogslandskapet bedömer Svenska kraftnät att påverkan blir liten negativ på grund av låg känslighet och god visuell inramning. Vid bebyggelseområden såsom Häxmo, Hägel, Forsås och Tängstamon innebär flytt av befintlig ledning att påverkan på landskapsbilden minskar, vilket ger en viss positiv effekt. Under byggskedet bedöms påverkan som tillfällig och begränsad till uppställningsytor och vägar. Sammantaget bedömer Svenska kraftnät att konsekvenserna på landskapsbilden under driftskedet blir små negativa, då ledningen till stor del följer befintlig struktur och ligger i skogsdominerad terräng.

Ei:s bedömning

Ledningens påverkan på landskapsbilden bedöms som begränsad, då den huvudsakligen placeras i redan påverkad skogsmark och parallellt med befintlig infrastruktur. På vissa platser, framför allt vid passage av älvdalslandskap och öppna odlingsområden, kan påverkan upplevas något större. Ei noterar att vissa avsnitt berör eller tangerar landskapsbildsskyddade områden, men att sträckningen i dessa fall sker i utkanten av dessa skyddade områden.

Att ledningen till stor del samlokaliseras med befintlig infrastruktur innebär en minskad påverkan jämfört med en helt ny sträckning. Sammantaget bedömer Ei att påverkan på landskapsbilden inte är av sådan omfattning att nätkoncession inte kan beviljas.

3.1.3 Magnetfält och människors hälsa*Ansökan*

Av ansökan framgår att magnetfältsbereäkningar har genomförts längs hela den planerade ledningssträckningen. Beräkningarna baseras på framtida scenarier för årsmedelström och tar hänsyn till ledningarnas tekniska utformning samt närhet till bebyggelse. Där beräkningar har visat att magnetfältet kan komma att överskrida den av Svenska kraftnät tillämpade utredningsnivån om 0,4 mikrotelsla, har vidare utredningar och bedömningar av eventuella skyddsåtgärder genomförts.

I vissa fall har fastigheter redan förvärvat eller rivningsöverenskommelser träffats. På övriga sträckor ligger bebyggelse generellt på sådant avstånd att utredningsnivån inte förväntas överskridas. I vissa delar innebär omlokalisering av befintlig ledning att magnetfältsnivåerna förbättras för närboende.

Ei:s bedömning

Ei bedömer att Svenska kraftnät har redovisat en tillräcklig beskrivning av de elektromagnetiska fält som kan uppkomma till följd av den planerade ledningen. Beräkningarna är genomförda enligt etablerad metodik och grundar sig på rimliga antaganden om framtida driftförhållanden.

Där det funnits risk för överskridande av utredningsnivån har åtgärder övervägts eller redan vidtagits, vilket innebär att magnetfältsprögnen hanterats i enlighet med gällande riktlinjer. På ingen plats där det finns bostadshus eller människor stadigvarande vistas förväntas magnetfältsvärdena överstiga 0,4 mikrotelsla. Ei

bedömer därför att ledningarna inte kommer medföra sådana förhöjda magnetfält att de utgör ett hinder mot tillstånd.

3.1.4 Jordbruk och skogsbruk

Ansökan

Av ansökan framgår att den planerade ledningen till övervägande del löper genom skogsmark med låg till genomsnittlig bördighet. Den nya ledningen placeras till största del parallellt med befintliga ledningar, vilket begränsar behovet av att ta ny mark i anspråk. Jordbruksmark förekommer endast i begränsad omfattning, främst vid byarna Åsmon, Häxmo, Tängstamon och Västerflo. Där påverkan uppstår sker den främst genom att nya stolpar placeras i odlad mark, medan övriga delar av marken fortsatt kan brukas.

Under byggskedet uppstår tillfälliga markpåverkan till följd av etablering av arbetsvägar, upplagsplatser och fundament, men dessa begränsas genom användning av befintlig infrastruktur och återställs efter avslutat arbete. Markintrång och fragmentering av skogsmark undviks i hög grad genom parallellgång med befintliga ledningsgator. Intrånget i jord och skogsbruket bedöms därmed som begränsat och hanterbart.

Ei:s bedömning

Ei konstaterar att ledningen medför visst intrång i både jordbruks- och skogsmark, men att påverkan är begränsad med hänsyn till områdets karaktär och ledningens sträckning. Den huvudsakliga påverkan på jordbruket uppstår vid stolpplacering, men övrig mark kan fortsatt brukas. Skogsbruket påverkas främst genom borttagande av träd inom ledningsgatan.

De hänsynsätgärder som Svenska kraftnät har redovisat bedöms vara tillräckliga för att minimera påverkan under både bygg och driftskedet. Sammantaget bedömer Ei att intrånget i jord och skogsbruk inte utgör hinder för att bevilja nätkoncession.

3.1.5 Naturmiljö

Ansökan

Sökanden har genomfört naturvärdesinventeringar i den planerade utredningskorridoren. Sammanlagt har 41 naturvärdesobjekt identifierats som bedöms kunna påverkas av projektet. Av dessa har fem bedömts ha högt naturvärde, huvudsakligen kopplade till skogsbiotoper, vattendrag samt ängs och betesmarker. Resterande objekt har bedömts ha påtagligt naturvärde och utgörs i

huvudsak av skogs- och vattendragstyper. Inget objekt har klassats som naturvärdesklass 1, dvs. högsta naturvärde. Ledningsgatan har varit ett inslag i landskapet sedan 1900-talet och bedöms ha skapat förutsättningar för ett visst inslag av hävdgynnade arter. Samtidigt har tidigare avverkningar inom utredningskorridoren minskat den samlade förekomsten av äldre skogsmiljöer och därmed livsmiljöer för vissa skyddsvärda arter.

Planerad ledning passerar vidare nära flera skyddade områden. Den del av sträckningen som ligger närmast Rågsvedjebergets naturreservat och Natura 2000-område (ca 90–100 meter) har särskilt beaktats i utformningen. Området utmärks av höga naturvärden. Även Hjältabergets naturreservat ligger i närheten (ca 220 meter öster om sträckningen), med liknande höga värden. För att minimera påverkan har korridoren anpassats och breddningen sker i första hand på den sida där påverkan bedöms bli minst. Två naturvärdesobjekt har föranlett konkret justering av sträckningen för att undvika intrång dels en granskog med högt naturvärde, dels ett skogligt biotopskyddsområde. Ingen direkt påverkan förväntas på dessa objekt.

Faxälven, som utgör livsmiljö för bland annat utter och ett flertal fågelarter, korsas i söder. Landskapet består av jordbruks- och skogsmark. Sammantaget bedöms känsligheten längs med hela sträckan vara måttlig till hög, med lokala partier av höga naturvärden, särskilt i anslutning till skyddade områden och äldre skogsmiljöer. Påverkan i dessa miljöer har begränsats genom lokalanpassad sträckning och föreslagna skydds och hänsynsåtgärder. Inga områden av riksintresse för naturvård bedöms påverkas direkt.

Yttranden och bemötande

Länsstyrelsen Västernorrland har i sitt yttrande anfört att Svenska kraftnät inte redovisat stolpplaceringar eller exakt vilka försiktighetsåtgärder som kommer att vidtas på platsnivå för att undvika påverkan på känsliga naturmiljöer. Enligt länsstyrelsen innebär detta att det genomförda samrådet inte kan anses motsvara ett fullständigt samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken för samtliga delar av ledningsbyggnationen. Länsstyrelsen bedömer därför att ytterligare samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken kan komma att krävas för åtgärder som ännu inte redovisats i detalj, exempelvis anläggning av stolpar eller rivning av befintlig ledning, i den mån dessa kan innebära väsentlig förändring av naturmiljön.

Svenska kraftnät har i sitt bemötande anfört att stolparnas exakta placering inte prövas i koncessionsärendet. Istället har hela sträckningen utretts med beaktande

av naturmiljön, och skyddszoner eller andra begränsningar har identifierats i syfte att styra placering av stolpar och byggvägar. I de fall där lokala anpassningar krävs av hänsyn till naturmiljö, kommer dessa att hanteras i det fortsatta arbetet. Svenska kraftnät bedömer att åtgärderna i sig inte medför väsentlig påverkan utöver vad som redovisats i miljökonsekvensbeskrivningen. Bolaget åtar sig dock att genomföra anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om det i ett senare skede visar sig att en åtgärd innebär väsentlig förändring av naturmiljön utöver vad som omfattats av den nu aktuella prövningen.

Ei:s bedömning

Ei konstaterar att den planerade ledningen passerar genom ett område med delvis höga naturvärden, särskilt kopplat till äldre skogsmiljöer, vattendrag och jordbruksnära marker. Det framgår dock att Svenska kraftnät i stor utsträckning valt sträckning parallellt med befintlig ledningsgata, vilket minskar intrång i tidigare opåverkad natur. Vidare har anpassningar genomförts i de fall särskilt höga värden identifierats, exempelvis i anslutning till granskog med högt naturvärde och ett biotopskyddsområde. Även i känsliga partier nära naturreservat har placeringen anpassats så att avståndet minimerar påverkan, och inga åtgärder föreslås inom skyddade områden.

Ei bedömer att det underlag som lämnats i ansökan visar att Svenska kraftnät har beaktat naturmiljön i tillräcklig omfattning och föreslagit relevanta hänsynsåtgärder. Inventeringar och kartläggningar är genomförda enligt gällande praxis och visar på ett måttligt till högt samlat naturvärde längs sträckan, men inga oersättliga miljöer bedöms påverkas. Med hänsyn till föreslagna skyddsåtgärder, lokalanpassningar och etablerade metoder för arbete i känslig naturmiljö, bedömer Ei att påverkan på naturmiljön inte är av sådan omfattning att den utgör hinder för beviljande av nätkoncession.

3.1.6 Skyddade arter

Ansökan

Av artskyddsutredningarna, inventeringarna och miljökonsekvensbeskrivningen framgår att ett stort antal skyddade arter förekommer inom området för den planerade ledningen. Det handlar både om rödlistade och fridlysta växtarter och ett flertal skyddade fågelarter. Flera av dessa arter har noterats inom eller i nära anslutning till det planerade arbetsområdet, och i vissa fall bedöms påverkan kunna uppstå till följd av skogsavverkning, markarbeten, buller eller ökad mänsklig aktivitet under byggskedet.

Sökanden har, utifrån uppdaterade underlag, justerat ledningsdragning och vidtagit flera anpassningar i projekteringen för att minimera påverkan. Exempelvis har delar av sträckan justerats för att undvika intrång i habitat för skyddsvärda arter och för att minimera påverkan. En särskild skyddsåtgärd som tillämpas är att flytta känslig vegetation, såsom ormrötsbärande mark, inom vissa områden där stolpar behöver placeras i närheten av känsliga artlokaler. Vidare har Svenska kraftnät förbundit sig att genomföra arbeten inom vissa särskilt känsliga områden enbart under tider då marken är frusen och snötäckt, för att minska påverkan på skyddade arter.

Yttranden och bemötande

I sina yttranden betonar länsstyrelsen att begränsad påverkan på skyddade arter kan kräva artskyddsdispens där det finns fastställda riktvärden för påverkan. Länsstyrelsen har även lyft vikten av att beakta arts specifika krav, såsom förstärkt hänsyn till vissa arter på regional nivå, anpassad tidpunkt för skogliga åtgärder, samt tydliga skyddsåtgärder för vid konstaterade boplatser. Svenska kraftnät har bemött yttrandena och lämnat förtydliganden kring bedömningar, arbetssätt och planerade åtgärder, samt klargjort i vilka fall dispens kommer att sökas.

Ei:s bedömning

Ei konstaterar att projektet kommer att innebära viss påverkan på skyddade arter, men att påverkan generellt bedöms vara begränsad och möjlig att hantera genom de föreslagna skyddsåtgärderna. Det är Ei:s uppfattning att Svenska kraftnät i tillräcklig utsträckning har kartlagt artförekomster och analyserat påverkan, samt visat på en tydlig plan för att undvika, minimera eller kompensera för negativ påverkan där så krävs. Ei bedömer vidare att det finns en beredskap att hantera eventuella tillståndsfrågor som rör artskydd inom ramen för fortsatta prövningar, vilket är av betydelse för att säkerställa efterlevnad av artskyddsförordningen. Mot denna bakgrund gör Ei sammantaget bedömningen att påverkan på skyddade arter inte är av sådan omfattning att det föreligger hinder mot att meddela nätkoncession.

3.1.7 Miljökvalitetsnormer

Ansökan

I samband med markarbeten, såsom schaktning för stolpfundament och nedläggning av jordlina, finns en risk för spridning av föroreningar från eventuell förorenad mark. Dock anges att omfattningen av markintrång är begränsad, då sträckningen i huvudsak följer befintliga ledningsgator. Eventuell påverkan vid sprängning eller gjutning bedöms kunna hanteras med skyddsåtgärder.

Ledningen korsar fyra vattendrag med fastställda miljö kvalitetsnormer enligt vattenförvaltningsförordningen. Flera av dessa vattendrag är kraftigt modifierade på grund av vattenkraftverksamhet, och har därmed sänkt krav på ekologisk status. Det framgår att ingen av de korsade vattenförekomsterna bedöms påverkas så att de riskerar att inte uppnå fastställda normer.

Inga kända förorenade områden förekommer inom ledningssträckningen. Närmaste potentiellt förorenade område är beläget cirka 260 meter från planerad ledning och bedöms inte påverkas. Om förorenad mark skulle påträffas vid rivning av befintliga ledningar kommer åtgärder vidtas enligt gällande praxis, och kommunen underrättas vid behov.

Närliggande känsliga områden såsom en identifierad brunn och en grundvattenförekomst (Österflo) ligger utanför direkt påverkan från ledningen. Inga våtmarker eller dricksvattentäkter bedöms beröras.

Ei:s bedömning

Ei konstaterar att den planerade ledningen inte passerar något känt förorenat område, samt att risken för föroreningsspridning under bygg och driftskedet är låg. De åtgärder som föreslås bedöms vara tillräckliga för att förhindra negativ påverkan på mark, yt- och grundvatten.

Vid bedömningen av miljö kvalitetsnormer konstateras att planerad verksamhet inte medför risk för försämring eller försvårande av måluppfyllelse för berörda vattenförekomster. Sammantaget bedömer Ei att påverkan på mark och vatten är obetydlig och inte utgör hinder för att bevilja nätkoncession.

3.1.8 Kulturmiljö

Ansökan

En arkeologisk utredning (etapp 1) har genomförts för att identifiera eventuella fornlämningar och kulturhistoriska lämningar längs den planerade ledningssträckningen. Utredningen omfattade en inventeringskorridor om totalt 5,6 km², med särskilt fokus på områden där ledningen inte följer befintliga sträckningar.

Inga säkra fornlämningar påträffades inom den planerade sträckningen, men några möjliga fornlämningar och ett antal övriga kulturhistoriska lämningar har noterats. Om ingrepp i möjliga fornlämningar blir aktuellt, planeras kompletterande arkeologiska utredningar att genomföras. Svenska kraftnät har

redovisat att hänsyn kommer att tas vid stolpplaceringar och att skyddsåtgärder vidtas för att undvika skador på kulturmiljön.

Ledningen passerar även genom tre områden som omfattas av bevarandeplaner för odlingslandskapet, vilka bedöms ha högt kulturhistoriskt värde. Påverkan på dessa områden bedöms dock som begränsad, och planerad ledning väntas inte inverka på de utpekade värdena i sig.

Ei:s bedömning

Ei konstaterar att planerad ledning inte berör några kända fornlämningar och att identifierade möjliga fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar hanteras genom föreslagna utrednings- och skyddsåtgärder. Ei bedömer att Svenska kraftnät har tagit hänsyn till kulturmiljövärden och att påverkan på dessa under byggskedet är begränsad.

De redovisade åtgärderna bedöms som tillräckliga för att säkerställa att kulturmiljön inte skadas i samband med ledningsutbyggnaden. Sammantaget bedöms påverkan på kulturmiljön som liten negativ och inte utgöra hinder för att bevilja nätkoncession.

3.1.9 Friluftsliv

Ansökan

Den planerade ledningen passerar i utkanten av riksintresseområdet för friluftsliv Övre Ådalen, längs en sträcka om cirka 9 km. Området bedöms ha ett högt friluftsvärde med god tillgänglighet och möjliggör aktiviteter såsom vandring, jakt, ridning, fiske, skoteråkning, bär och svampplockning. Ledningen följer till stor del befintlig ledningssträckning vilket minimerar intrånget i landskapsbilden.

Under byggskedet kan viss tillfällig påverkan uppstå i form av buller och begränsad framkomlighet. Möjligheten till friluftaktiviteter kan lokalt tillfälligt påverkas, men påverkan bedöms vara begränsad i tid och omfattning.

Under driftskedet bedöms ledningens påverkan på riksintresset som mycket liten, eftersom kärnområdet för riksintresset inte berörs och tillgängligheten till friluftsområden kvarstår. I övriga delar, där den nya ledningen placeras parallellt med befintlig, bedöms påverkan på upplevelsevärden och tillgång till friluftaktiviteter som obetydlig.

Ei:s bedömning

Ei konstaterar att planerad ledning till övervägande del följer befintlig sträckning

och passerar i utkanten av riksintresset Övre Ådalen. Ei delar bedömningen att kärnvärdena inom riksintresset inte påverkas negativt och att tillgängligheten till friluftsområden kvarstår.

Under byggskedet kan vissa tillfälliga störningar uppstå, men dessa är lokala och kortvariga. Under driftskedet bedöms påverkan på friluftslivet som obetydlig, då tillgången till rekreation och rörligt friluftsliv kvarstår och i vissa fall underlättas genom röjning av ledningsgator. Sammantaget bedömer Ei att påverkan på friluftslivet är liten och inte utgör hinder för att meddela nätkoncession.

3.1.10 Rennäring

Ansökan

Den planerade ledningssträckningen berör i sin helhet Ohredahke samebys betesmarker och går delvis genom Voernese samebys marker i söder. Området utgör huvudsakligen vinterbetesland, men angränsar även till trivselland och uppsamlingsområden. Rennäringens markanvändning varierar från år till år och påverkas av klimat, betestillgång samt mänskliga verksamheter. Betesområden, flyttleder och funktionella samband mellan dessa är centrala för renskötselns genomförande.

Ohredahke sameby nyttjar i dag befintlig kraftledningsgata som flyttled och har lyft vikten av att undvika nya vägar som kan styra renar mot järnväg. Även lavrika marker i området har identifierats som viktiga betesområden. Samebyn betonar vikten av kontinuerlig dialog före och under byggskedet. Voernese sameby har givits möjlighet att lämna synpunkter men har inte inkommit med yttrande.

Under byggskedet kan tillfälliga effekter uppstå i form av betesbortfall, barriäreffekter och störningar. Med föreslagna skyddsåtgärder bedöms dessa effekter begränsas till liten negativ. Under driftskedet uppstår en permanent påverkan genom borttagande av hänglavsbärande träd och återkommande underhåll. Möjligheten att fortsatt nyttja ledningsgatan bedöms kvarstå, och påverkan kan minskas genom anpassade röjningsintervall och underhåll i dialog med samebyn.

För att underlätta samverkan ska en kommunikationsplan upprättas mellan Svenska kraftnät, sameby och entreprenör, och kravställning gentemot entreprenörerna säkerställas i bygghandlingarna.

Ei:s bedömning

Utredningen visar att den planerade ledningssträckningen berör

vinterbetesområden inom Ohredahke sameby samt i mindre omfattning Voernese samebys marker. Inom berört område finns även flyttleder och lavrika betesmarker med funktion för renskötseln. Ohredahke sameby har deltagit i samrådsprocessen och framfört vikten av dialog samt behovet av att anpassa byggnation och underhåll utifrån renarnas rörelsemönster. Särskilt har behovet av att undvika nya vägar och att samordna åtgärder med hänsyn till renarnas sårbara perioder lyfts fram.

Svenska kraftnät har presenterat ett antal skyddsåtgärder och anpassningar, bland annat i form av en kommunikationsplan, anpassad röjning och krav på återställning efter byggskede. Dessa åtgärder bedöms sammantaget kunna begränsa påverkan på renskötseln till en liten negativ nivå.

Ei bedömer att Svenska kraftnät i tillräcklig utsträckning beaktat rennäringens intressen och att påverkan på möjligheten att bedriva renskötsel, sett till projektets omfattning och föreslagna skyddsåtgärder, inte är av sådan karaktär att hinder föreligger för att bevilja nätkoncession. Bedömningen bygger även på att den planerade ledningen till stor del följer befintliga ledningsgator, vilket begränsar ytterligare fragmentering och barriäreffekter. Sammantaget bedöms påverkan på rennäringen vara liten negativ.

3.1.11 Infrastruktur

Ansökan

Den planerade ledningssträckningen korsar Stambanan genom övre Norrland och Ådalsbanan, vilka båda är utpekade som riksintresse för kommunikation enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Dessa järnvägar utgör viktiga delar av det nationella och europeiska transportnätet och har därför ett högt skyddsvärde. Ledningen passerar också ett antal länsvägar och mindre vägar som används för boende och skogsbruk, men ingen väg av riksintresse berörs. Sträckningen löper även genom ett område som omfattas av MSA ytan för Kramfors - Sollefteå flygplats, men ligger på ett sådant avstånd (ca 35 km) att påverkan bedöms som obetydlig.

Ledningen planeras till största delen parallellt med befintliga 400 kV ledningar, vilket minskar behovet av nya intrång. I syfte att begränsa påverkan på befintlig infrastruktur planerar Svenska kraftnät en kontinuerlig dialog med berörda aktörer, däribland Trafikverket, och avser att söka nödvändiga tillstånd för korsningar och närliggande arbeten. Under byggskedet kan viss påverkan uppstå i form av tillfälliga driftavbrott och begränsad framkomlighet, men dessa påverkanseffekter bedöms som små. Inga LIS-områden enligt kommunens

översiktsplan berörs, och ledningens placering bedöms inte stå i strid med planläggningen.

Under driftskedet kan viss påverkan uppstå i samband med underhållsåtgärder, men dessa bedöms som marginella och tillfälliga. Ledningen bedöms inte försvåra användning av befintlig infrastruktur eller motverka syftet med riksintresset.

Ei:s bedömning

Ledningen berör infrastruktur av nationellt och regionalt intresse, särskilt järnvägar som utgör riksintresse. Samtidigt planeras sträckningen i huvudsak längs redan etablerade ledningsgator, vilket medför att ny påverkan på opåverkade områden begränsas. Det finns därmed goda förutsättningar att samordna ledningens anläggande med befintlig infrastruktur. Svenska kraftnäts avsikt att löpande samverka med Trafikverket samt att följa gällande regler för arbeten invid och över befintliga anläggningar, är en viktig förutsättning för att påverkan kan begränsas.

De åtgärder och hänsyn som redovisats i ansökan bedöms vara tillräckliga för att skydda riksintresset för kommunikation. Att ledningen varken berör några LIS-områden eller strider mot gällande översiktsplaner förstärker bedömningen att projektet är förenligt med samhällsplaneringen i området. Ei bedömer därför att ledningens påverkan på riksintresse samt övriga berörda infrastruktur-anläggningar blir liten till obetydlig och inte utgör något hinder mot att bevilja nätkoncession.

3.2 Sökandens lämplighet

Svenska kraftnät är ett statligt affärsverk som enligt sin instruktion från regeringen bland annat ska bedriva stamnätsverksamhet. Svenska kraftnät är därför från allmän synpunkt lämpligt att utöva nätverksamhet. Svenska kraftnät är ett nätföretag som i samband med tidigare ansökningar och beslut har bedömts vara lämpligt att utöva nätverksamhet. Ei har inte funnit anledning att göra en annan bedömning av Svenska kraftnäts lämplighet i detta beslut.

3.3 Ledningens lämplighet

Ledningen ska ansluta nya verksamheter till elnätet, utvidga Svenska kraftnäts stamnät och upprätthålla en leveranssäker strömförsörjning. Ei bedömer att ledningen har ett godtagbart syfte och att ny ledning behövs för att uppfylla syftet som är att ersätta de delar av transmissionsnätet samt säkerställa en ökad och

pålitlig överföringskapacitet i Sverige. Ledningarna har också en utformning och funktion som är lämpliga för ändamålet och är även i övrigt lämpliga från allmän synpunkt. Svenska kraftnät har också angett vilka skyddsåtgärder de planerar att använda för att minska risken för påverkan. Ei bedömer att de skyddsåtgärder som föreslagits är tillräckliga med avseende på dessa intressen.

Ei finner skäl att binda Svenska kraftnät till de åtaganden som affärsverket åtagit sig i sin ansökan med bilagor och under handläggningen av ärendet, genom ett så kallat allmänt villkor. Svenska kraftnät ska dock inte vara förhindrad att i framtiden använda metoder som har mindre påverkan på människors hälsa eller miljön.

Hur man överklagar

Information om hur man överklagar finns i bilaga 3.

Detta beslut har fattats av enhetschefen Jim Bruylandt. Föredragande var juristen Mansoor Hoffiani.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter

Jim Bruylandt

Mansoor Hoffiani

Beslutet publiceras i e-diariet som nås via Ei:s webbplats.

Bilagor

- 1 Karta över ledningens sträckning
- 2 Bestämmelser som ligger till grund för beslutet
- 3 Hur man överklagar beslutet (till regeringen)

2025-10-24

2024-102814-0058